

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNDE AVRUPA BİRLİĞİ ALGISI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME: TRAKYA ÜNİVERSİTESİ UZUNKÖPRÜ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

Taner KARAKUZU¹, Seyfi AKTOPRAK², Çiğdem ERK³, İlker LİMON⁴

ÖZET

Türk dış siyasetinin önemli aktör ve sorunsallarından birini oluşturan Avrupa Birliği (AB), Türk kamuoyunda uzun yıllardır tartışılmaktadır. Bu tartışmaların temelini AB –Türkiye üyelik süreci oluşturmaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de meslek yüksekokullarında (MYO) eğitim alan öğrencilerin AB’ye yönelik algılarının ortaya çıkarılmasını hedeflemektedir. Çalışmanın bu okullarda okuyan öğrencilere yönelik gerçekleştirilmesinin temel nedenlerinden biri Türkiye’nin nüfusunun çoğunluğunu gençlerin oluşturmasıdır.

Türkiye’nin Avrupa kıtası toprakları içinde yer alan ve konumu itibari ile iki AB (Yunanistan- Bulgaristan) ülkesine komşu olan Edirne’de bulunan Trakya Üniversitesi’ne bağlı olan Uzunköprü MYO, gerek bulunduğu konum gerekse eğitim müfredatında bulunan “AB-Türkiye ilişkileri” dersi açısından bu çalışma için örnek olarak seçilmiştir. “Meslek Yüksekokullarında Avrupa Birliği Algısı: Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu Örneği” ismi ile II. Ulusal Sinanpaşa MYO Kongresi’nde 23-24 Mayıs 2014 tarihinde sunulan bildiri çalışmasında elde edilen bulgular ile bu çalışma için yapılan anket sonuçları karşılaştırılacaktır.

Bu bildiri kapsamında karşılaştırması yapılacak çalışmanın evrenini 2013-2014 akademik yılı güz döneminde Trakya Üniversitesi Uzunköprü MYO’da öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Bu evrenden tabakalı örneklem yoluyla tesadüfen seçilen 384 öğrenci üzerinde araştırma 2013 yılında tamamlanmıştır. Bu çalışmada, 2015 yılında Uzunköprü MYO’da eğitim alan öğrencilerin AB algısı, Türkiye’nin AB üyeliği konusunda geline aşama ve ileriye yönelik öngörülerini ortaya çıkaracak ve bu durum ismi geçen çalışma ile karşılaştırma yapılarak algının ölçülmesi amaçlanmaktadır. Uzunköprü MYO öğrencilerinin Türkiye’nin AB üyeliği hakkındaki görüşlerini, olumlu ya da olumsuz olan bu görüşlerin nedenlerini, AB hakkındaki bilgi düzeylerini, AB’nin geleceğine yönelik düşüncelerini, Türkiye’nin AB dışında seçenekleri olup olmadığını ortaya koyacak şekilde geçmiş çalışma ile mukayese edilecektir. Bu bağlamda, çıkacak bulgular sonuç bölümünde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Algı, Karşılaştırma

A COMPATRATIVE STUDY on the EU PERCEPTION of VOCATIONAL SCHOOL of HIGHER EDUCATION STUDENTS: TRAKYA UNIVERSITY UZUNKOPRU VOCATIONAL SCHOOL of HIGHER EDUCATION SAMPLE

ABSTRACT

The European Union (EU), one of the important factors and research questions of Turkish Foreign Policy, has been discussed in Turkish public opinion for years. The basis of this discussion is the process of EU membership of Turkey. This study aims to reveal the EU perception of Vocational School of Higher Education students in Turkey. One of the main reasons of the study conducted on the students of the school is the fact that the population of Turkey consists mainly of young people.

Uzunköprü Vocational School of Higher Education is part of Trakya University which is located in Edirne, in European part of Turkey, geographically neighboring to two European countries (Greece and Bulgaria). This school is chosen as sample for the study in respect of both its location and “EU-Turkey Relations” subject in its educational curriculum. The questionnaire results of the study will be compared to the results obtained from the study presented on 23-24 May 2014 in II. National Sinanpasa Vocational School of Higher Education Congress with the name of “EU Perception in Vocational School of Higher Education: Trakya University Uzunköprü Vocational School of Higher Education Sample”.

The population to be compared in the study consists of the students studying in Trakya University Uzunköprü Vocational School of Higher Education in the fall term of 2013-2014 academic year. The research conducted on 384 randomly selected students from this population via stratified sampling method was completed in 2013. In

¹ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Uzunköprü MYO, e-mektup: tanerkarakuzu@trakya.edu.tr.

² Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Uzunköprü MYO, e.-mektup: seyfiaktoprak@trakya.edu.tr

³ Öğr. Gör., Trakya Üniversitesi, Uzunköprü MYO, e- mektup: cigdemerk@trakya.edu.tr

⁴ Doktor Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ens. Uluslararası İlişkiler ABD. Öğrencisi, e-mektup: lim10ilker@windowslive.com

this study, the EU perception of Uzunkopru Vocational School of Higher Education students of 2015, the progress of Turkey's membership to EU achieved so far and predictions about future will be revealed. This situation aims the measurement of perception by comparing to the former study. It will be compared to the former study so that it will reveal Uzunkopru Vocational School of Higher Education students' opinions about Turkey-EU membership, the reasons of these positive or negative opinions, knowledge level about EU, their thoughts about the future of EU, and whether Turkey has different options other than EU or not. In this regard, the results to be found will be discussed in the conclusion part.

Keywords: EuropeanUnion, Perception, Comparison

Giriş

Osmanlı Devleti ve sonrasında Türkiye’de batılılaşma kavramı ile modernleşme kavramı birbirine eş tutulmuştur. II. Dünya Savaşı (1945) sonunda Türkiye’nin siyasi ve iktisadi çıkarlarının Batı’da olduğu genel kaniyi oluşturmuştur. Bu çıkarları gerçekleştirilmenin yolu, Batı’ya daha fazla yaklaşmak olduğu algısı, egemen görüş olmuştur. (Taşdemir, 2008:538) Bu amaçla, Türkiye 1957 de kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu’na (AET) 31 Temmuz 1959’da tam üyelik için başvurusunu yapmıştır. (Uçarol, 2013:1024) Başvurudan kısa bir süre sonra başlayan ve yaklaşık dört yıl süren ortaklık antlaşmaları çalışmaları 12 Eylül 1963’te tamamlanarak AET ile Türkiye, Ankara Antlaşmasını imzalamış ve bu antlaşma 1 Aralık 1964’de yürürlüğe girmiştir. (Sönmezoğlu, 2006:88)

Turan’a göre; “1970’li yıllarda Türkiye gibi AB’de hızlı devinim gerçekleştiği yıllardır. Bu yıllarda Türkiye’nin siyasal ve ekonomik sorunlara muhatap olması Türkiye- AB ilişkilerine sorunlu dönemin başlamasına neden olmuştur.” (Turan, 1998:304) Bu dönemde Türk kamuoyunda AET’e katılım konusunda olumsuz bir takım görüş ve bakış açıları egemen olmuştur. Bu görüş gerek Türkiye’nin iç sorunları gerekse dış sorunlardan kaynaklanmaktadır. Bu sorunlu dönemde Türkiye ile AET arasında gerçekleştirilen 21 Eylül 1979 tarihli anlaşmaya göre; karşılıklı ilişkiler beş yıllık süreyle dondurulmuştur. (Turan, 2003:342) Türkiye, Şubat ve Haziran 1980’de yapılan AET Ortaklık Konseyi toplantılarında tam üyelik için başvurmadı. Dönemin Dışişleri Bakanı Erkmen konuyu sürekli gündemde tutmaya çalışsa da 5 Eylül 1980’de gensoru ile bakanlıktan düşürülmesi ve ardından 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle birlikte Türkiye’nin üyeliği tam bir çıkmaza girmiştir. (Oran, 2012:852)

Dünyanın en çok savaş, çatışma ve anlaşmazlıklarına konu olan Avrupa 1980’lerin ortalarından başlayarak beklenmedik ve şaşırtıcı bir döneme girdi. Bu dönem liberal düzlemde Avrupa’nın siyasi ve ekonomik olarak birbirine entegre olmasını içeriyordu. (Sander, 2008:491) Türkiye, 1983 yılında çok partili seçimlerin yapılması ve iktidara liberal bir lider olan Özal’ın gelmesi üzerine Topluluk ve Türkiye arasındaki ilişkiler yeniden başladı. Bununla birlikte 14 Nisan 1987’de Türkiye resmen, tam üyelik başvurusunda bulundu. (Oran, 2009:95) AET 1989 yılında Demir Perde’nin düştüğü günlerde, Türkiye’nin üyelik başvurusuna evet diyemiyordu ama tam anlamıyla net olarak hayır demekten de çekiniyordu. Bu süreçle birlikte AET ilişkilerin kopmaması amacıyla Türkiye’nin Gümrük Birliği’nin temelini de oluşturacak işbirliği paketini (Matutes Paketi) hazırlama görevini Türkiye’ye 1989 yılında verdi. (Alkan, 2008: 768)

Türkiye – AT Ortaklık Konseyi’nin 6 Mart 1995 tarihinde Brüksel’de, Türkiye AB arasında bir “Gümrük Birliği” kurulmasını öngören bir anlaşma imzalanması ve bu anlaşmanın 13 Aralık 1995’te Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanmasıyla birlikte Türkiye 1 Ocak 1996’da Gümrük Birliği’ne dahil olmuştur. (Armaoğlu, 2010:1154)

Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi, AB Konseyi tarafından 2001’de kabul edilmiştir. Amacı Türkiye’nin katılım kriterlerini karşılama çabalarına yardımcı olmak olan bu belgenin benzerleri, daha sonraki senelerde yayınlanmaya devam etmiştir. (Özer,2009:101) Türkiye’nin Brüksel Zirvesi’nde 3 Ekim 2005’de AB ile zorlu müzakereler sonucunda başlama kararını çıkartmasından sonra, aynı tarihte yapılan Dışişleri Bakanları toplantısında kararın onaylanmasıyla birlikte resmîlik kazanmıştır. 1959’da başlayan ilişkiler ilk defa somut bir şekilde kendine vücut bulmuştur. Böylelikle Türkiye-AB ilişkilerinde en önemli ve tarihi karar alınmıştır. (Özer,2007:81)

Davutoğlu’na göre; “AB Türkiye’nin üyelik müracaatından bu yana son derece soğukkanlı bir tercih ile Türkiye’yi bünyesine almaksızın ve tam olarak reddetmeksizin bir bekleme sürecinde tutma tavrını sürdürmüştür.” (Davutoğlu,2014:548) Bu durum ile ilgili önemli bir tespit Karpat’a aittir. Karpat’a göre “Türkiye uzun bir Avrupa yolculuğu yapmıştır, ancak bu yolculuk henüz bitmemiştir.”(Karpat,2012:350)

Yöntem

Kuramsal Çerçeve

Türk dış politikasının önemli aktör ve sorunsallarından birini oluşturan AB, Türk kamuoyunda daha da genelleştirsek Osmanlı Devleti’nin “Avrupa”laşma sürecinden bu güne kadar sürekli tartışma konularının başında gelmektedir. Bu tartışmaların temelini AB imajı veya algısı oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’de meslek yükseköğretiminde eğitim alan öğrencilerin AB’ye yönelik algılarının ortaya çıkarılması ve bu çerçevede ileriye yönelik atılması gereken adımların belirlenmesine yönelik gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmaların MYO’lar da okuyan öğrencilere gerçekleştirilmesinin temel nedenlerinden biri Türkiye’nin nüfus çoğunluğunu gençlerin oluşturmasıdır. MYO’lar da eğitim alan öğrencilerin, AB hakkında pozitif ya da negatif algının ortaya çıkarılarak bu çerçevede atılacak adımların oluşturulmasına katkı sağlanmasıdır. Türkiye’nin Avrupa siyasi coğrafyası içinde yer alan konumu itibarı ile iki AB (Yunanistan-Bulgaristan) ülkesine komşu olan Edirne’de bulunan Trakya Üniversitesi’ne bağlı olan Uzunköprü MYO, (UMYO) gerek bulunduğu konum gerekse eğitim müfredatında bulunan “AB –Türkiye İlişkileri” dersi açısından bu çalışma için örnek seçilmiştir.

Hipotez

Ankette yer alan sorular, UMYO öğrencilerinin Türkiye'nin AB üyeliği hakkındaki görüşlerini, bu görüşlerin nedenlerini, AB hakkındaki bilgi düzeylerini, AB'nin geleceğine yönelik düşüncelerini, Türkiye'nin AB dışında seçenekleri olup olmadığı soruları çalışanın hipotezini oluşturmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma çerçevesinde UMYO'da öğrenim gören öğrencilerinin, AB'nin gelecek, beklenti, çözüm önerileri ve algı düzeylerinin incelenmesi amacıyla anket gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk ayağı 2013 yılında başlanmış ve 2014 yılında sonlandırılmış ve 2. Ulusal Sinanpaşa MYO Kongre'sinde "Meslek Yüksek Okullarında Avrupa Birliği Algısı: Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu Örneği" adı ile sunulmuştur. (Karakuzu vd.,2014:95) Bu çalışmanın evrenini Trakya Üniversitesi örneklemini ise Uzunköprü Meslek Yüksekokulu oluşturmaktadır. Evrenin örneklemini içerisinde toplam 1040 yüksekokul öğrencisi bulunmaktadır. Örneklem içerisinde 317 öğrenciye uygulanan ölçme aleti "anket" elden dağıtılmıştır. Anket sorularına kendi özgür iradeleri ile cevap vermeleri istenmiştir. Örneklem evreni temsil etme oranı $317/1040=0,3048$ olarak gerçekleşmiştir. Çalışmanın taslak sürecinden başlayarak anket sonuçlarının çözümlenmesi 180 günde gerçekleşmiştir. Araştırma, anket soruları hazırlanırken farklı disiplinlerden gelen uzman görüşleri alınmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan deneklere ait bilimsel etik doğrultusunda kimlik bilgileri anket formunda kullanılmamıştır.

Çalışmanın ikinci ayağı bir yıl sonra aynı başlık, aynı anket soruları, aynı evren ve örnekleme gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma bir önceki çalışmaya katılan deneklerden farklı denekler üzerinde yapılmıştır. Bu çalışmanın yapıldığı dönemde evrenin örneklemini içersin de 955 yüksekokul öğrencisi vardır. Bu çalışmada 276 öğrenciye uygulanan ölçme aleti "anket" elden dağıtılmış ve bilimsel etiğe uygun hareket edilmiştir. Örneklem evreni temsil etme oranı $276/955=0,2890$ 'dır.

Veriler ve Toplanması

Her iki araştırmanın verileri, Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu'nda 2013-2014 yılında 317, 2014-2015 yılında 276 öğrencinin verdiği yanıtlardan oluşmaktadır. Deneklere on sekiz soru sorulmuştur. Anket soruları hazırlanırken önce deneklerin yaş, cinsiyet gibi demografik durumları belirlenmeye çalışılmıştır. Deneklerin mevcut durumlarını ortaya koymak adına iki şıklı sorular sorulmuştur. Anketin diğer basamaklarında ise derecelendirme ölçekli beş, çoktan seçmeli sorular ve deneklere olası cevap seçeneklerinin verildiği kapalı uçlu sorular grubunda yer alan sınıflama soruları sorularak, tek bir seçeneğin işaretlenmesi istenmiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

UMYO Öğrencilerinin AB ile ilgili düşüncelerinin analiz edilmesi amacıyla yapılan karşılaştırmalı çalışmada, anketlerde elde edilen bulgular, yıllara göre karşılaştırmaları yapılmış ve değişim yüzdeleri belirlenmiştir. Elde edilen araştırma bulguları tablolar halinde sistematik bir şekilde sunularak analiz edilmiştir.

Karşılaştırmalı Bulgular

Tablo 1. Yıllara Göre Cinsiyet Dağılımı

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Bay	157	49,53	136	49,28	-0,25
Bayan	160	50,47	140	50,72	+0,25

Tablo 1'e göre; ankete 2014 yılında %49,53 bay, %50,47 bayan, 2015 yılında %49,28 bay, % 50,72 bayan katılmıştır.

Tablo 2. Yıllara Göre Yaş Aralığı

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
18-23	220	69,40	201	72,83	+3,43
24-29	67	21,14	58	21,01	-0,13
30-35	21	6,62	11	3,99	-2,63
36 ve üstü	9	2,84	6	2,17	-0,67

Tablo 2 incelendiğinde; 2014 yılında katılımcılar, 18-23 yaş aralığı %69,40, 24-29 yaş aralığında 21,14, 30-35 yaş aralığı %6,62, 36 ve üstü yaş grubu %2,84, 2015 yılında katılımcılar, 18-23 yaş aralığı %72,83, 24-29 yaş aralığında 21,01, 30-35 yaş aralığı %3,99, 36 ve üstü yaş grubu %2,17 katılmıştır.

Tablo 3. UMYO Öğrencilerinin Türkiye'nin AB Üyeliğine Destekleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Kesinlikle desteklemiyorum	98	30,91	89	32,25	+1,34
Desteklemiyorum	76	23,97	71	25,72	+1,75
Kararsızım	45	14,20	41	14,86	+0,66
Destekliyorum	62	19,56	39	14,13	-5,43
Kesinlikle destekliyorum	36	11,36	36	13,04	+1,68

Tablo 3'te anket formunda "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekliyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. 2014 yılında katılımcıların %30,91'i "kesinlikle desteklemiyorum", %23,97'si "desteklemiyorum", %14,20'si "kararsızım", %19,56'sı "destekliyorum", %11,36'sı "kesinlikle destekliyorum" şeklinde, 2015 yılında ise, %32,25'i "kesinlikle desteklemiyorum", %25,72'si "desteklemiyorum", %14,86'sı "kararsızım", %14,13'ü "destekliyorum", %13,04'ü "kesinlikle destekliyorum" şeklinde bilgi vermiştir.

Tablo 4. UMYO Öğrencilerinin Türkiye'nin AB Üyeliğini Destekleme Nedenleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
YAŞAM STANDARTLARININ AB SEVİYESİNE YÜKSELTİLMESİ	26	26,53	20	26,67	+0,14
SERBEST DOLAŞIM HAKKI	14	14,29	11	14,67	+0,38
İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ	17	17,35	13	17,33	-0,02
YENİ İŞ İMKANLARI	21	21,43	17	22,67	+1,24
ULUSLARARASI GÜÇ VE SAYGINLIK	15	15,30	12	16,00	+0,30
DiĞER	5	5,10	2	2,66	-2,44

Anket formunun 4. sorusunda açık uçlu bir soru ile "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini destekliyorum çünkü..... (3. SORUYA "Destekliyorum" veya "kesinlikle destekliyorum" YANITINI VERDİYSENİZ CEVAPLAYINIZ.)" sorusu ile ankete katılanların fikirleri öğrenilmiştir. Anketin 3. Sorusuna, 2014 yılında toplam 98 kişi ve 2015 yılında toplam 75 kişi "destekliyorum" veya "kesinlikle destekliyorum" yanıtını vermiştir. 4. Tablo verileri bu bilgi ışığında hazırlanmıştır. 2014 yılında AB'ye olumlu bakışı olan katılımcıların %26,53'ü "yaşam standartlarının AB seviyesine yükselmesi", %14,29'u "serbest dolaşım hakkı", %17,35'i "insan hakları ve demokrasi", %21,43'ü "yeni iş imkanları", %15,30'u "uluslararası güç ve saygınlık", %5,10'u "diğer", 2015 yılında AB'ye olumlu bakışı olan katılımcıların %26,67'si "yaşam standartlarının AB seviyesine yükselmesi", %14,67'si "serbest dolaşım hakkı", %17,33'ü "insan hakları ve demokrasi", %22,67'si "yeni iş imkanları", %16,00'si "uluslararası güç ve saygınlık", %2,66'sı "diğer" sebep göstermişlerdir.

Tablo 5. UMYO Öğrencilerinin Türkiye'nin AB Üyeliğini Desteklememe Nedenleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
ÇİFTE STANDART UYGULAMASI	21	12,07	23	14,38	+2,31
AB HRİSTİYAN KULÜBÜDÜR.	68	39,08	62	38,75	-0,33
TÜRK KİMLİĞİ VE KÜLTÜRÜ YOK OLACAK	26	14,94	21	13,12	-1,82
GELECEKTE AB YOK OLACAK	21	12,07	17	10,63	-1,44
AB, TÜRKİYE'Yİ ÜYE DEVLET YAPMAYACAK	34	19,54	31	19,37	-0,17
Diğer	4	2,30	6	3,75	+1,45

Anketin 5. Sorusu şu şekilde oluşmaktadır. "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini desteklemiyorum çünkü..... (3. SORUYA "Desteklemiyorum" veya "Kesinlikle desteklemiyorum" YANITINI VERDİYSENİZ CEVAPLAYINIZ.)" Anketin 3. sorusuna 2014 yılında toplam 174 kişi ve 2015 yılında toplam 160 kişi "Desteklemiyorum" veya "Kesinlikle desteklemiyorum" yanıtını vermiştir. Yukarıdaki tablo söz konusu verilere dayanarak hazırlanmıştır. 2014 yılında AB'ye olumsuz bakışı olan katılımcıların %12,07'si "çifte standart

uygulaması”, %39,08’i “AB Hristiyan kulübüdür”, %14,94’ü “Türk kimliği ve kültürü yok olacak”, %12,07’si “gelecekte AB yok olacak”, %19,54’ü “AB Türkiye’yi üye devlet yapmayacak”, %2,30’u “diğer”, 2015 yılında AB’ye olumsuz bakışı olan katılımcıların %14,38’i “çifte standart uygulaması”, %38,75’i “AB hristiyan kulübüdür”, %13,12’si “Türk kimliği ve kültürü yok olacak”, %10,63’ü “gelecekte AB yok olacak”, %19,37’si “AB Türkiye’yi üye devlet yapmayacak”, %3,75’i “diğer” seçeneği sebep olarak göstermiştir.

Tablo 6: UMYO Öğrencilerinin Türkiye’nin AB’ye Üyelik Tarih Öngörülleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
HİÇ BİR ZAMAN ÜYE OLAMAZ	101	31,86	76	27,54	-4,32
ÇOK UZUN BİR ZAMAN İÇİNDE (20 VE ÜZERİ)	42	13,25	54	19,56	+6,31
UZUN BİR ZAMAN İÇİNDE (15-19)	86	27,13	72	26,09	-1,04
YAKIN BİR ZAMAN İÇİNDE (10-14 YIL)	38	11,99	35	12,68	+0,69
ÇOK YAKINDA (5-9 YIL)	50	15,77	39	14,13	-1,64

“Sizce Türkiye Ne Zaman Avrupa Birliği’ne Üye Olabilir?” sorusu anket formunun 6. Sorusunu oluşturmaktadır. Çıkan sonuçlara göre tablo oluşturulmuştur. Tablo 6’ya göre, 2014’te katılımcıların %31,86’sı, 2015’te katılımcıların % 27,54’ü “hiçbir zaman üye olamaz” görüşüne sahiptir. En yüksek ikinci görüş 2014’te katılımcıların %27,13’ü ve 2015’te katılımcıların %26,09’u “15-19 yıl zaman aralığında” Türkiye’nin AB’ye üye olacağı kanaatine sahiptir.

Tablo 7. UMYO Öğrencilerinin AB Geleceği İle İlgili Öngörülleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
DAĞILACAK	97	30,60	92	33,33	+2,73
DAHA KÖTÜYE GİDECEK	76	23,97	69	25,00	+1,03
AYNI KALACAK	73	23,03	68	24,64	+1,61
DAHA İYİYE GİDECEK	36	11,36	24	8,70	-2,66
KÜRESEL AKTÖR OLACAK	35	11,04	23	8,33	-2,71

Anket formunun 7. sorusu “Avrupa Birliği’nin geleceğini nasıl görüyorsunuz?” şeklinde denek gruplarına sorulmuştur. Tablo 7’ye göre; 2014 ve 2015 yıllarında katılımcıların ortalama %31,97’si AB’nin dağılacığı yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 8. UMYO Öğrencilerinin AB’ye Karşı Olumsuz Düşüncelerinin Değişmesi

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
ÇİFTE STANDART UYGULANMAZSA	74	33,79	65	32,33	-1,46
MÜZAKERE SÜRECİ HIZLANDIRILIRSA	24	10,96	21	10,45	-0,51
EKONOMİK YARDIMLAR SAĞLANIRSA	23	10,50	18	8,96	-1,54
VİZE MUAFİYETİ SAĞLANIRSA	26	11,87	20	9,95	-1,92
TAM ÜYELİK TARİHİ VERİLİRSE	72	32,88	77	38,31	+5,43

Formun 8. sorusu “Avrupa Birliği ne yaparsa Birliğe karşı olumsuz düşünceniz değişir? (Eğer Birliğe karşı görüşünüz OLUMLU değil ise bu soruyu cevaplandırınız)” şeklinde katılımcılara yöneltilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde, AB’ye yönelik olumlu düşünceye sahip olmayan 2014’te 219 kişi, 2015’te 201 kişi katılımcı vardır. Olumlu görüşe sahip olmayan katılımcılar, en yüksek oranda, “çifte standart uygulamazsa” ve “tam üyelik tarihi verilmesi” durumlarında olumsuz görüşlerinin değişeceğini bildirmişlerdir.

Tablo 9. UMYO Öğrencilerinin AB’ye Üye Devletlerden Türkiye’ye Yönelik Olumsuz Düşüncelerin Kaynağı Olan Ülkeler

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
YUNANİSTAN	99	31,23	81	29,35	-1,88
GÜNEY KIBRIS	25	7,89	16	5,79	-2,10
FRANSA	110	34,70	98	35,51	+0,81
ALMANYA	66	20,82	74	26,81	+5,99
Diğer	17	5,36	7	2,54	-2,82

“Sizce Avrupa Birliği Üyesi ülkelerden hangisi, Türkiye’ye yönelik olumsuz düşüncelerin oluşmasında daha etkilidir?” sorusu yöneltilen öğrencilerin verdikleri cevaplar tablo 9’da belirtilmiştir. Tablo 9’daki verilere göre, AB üyesi ülkeler arasında, Türkiye’ye yönelik olumsuz düşüncelerin gelişmesinde, Fransa’nın ve Yunanistan’ın en büyük role sahip ülkeler olduğunu düşünmektedir.

Tablo 10. Türkiye’nin AB Dışında Seçenekleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Tamamen yok	21	6,62	17	6,16	-0,46
Yok	46	14,51	41	14,86	+0,35
Kararsızım	42	13,25	41	14,86	+1,61
Seçenekleri var	88	27,77	86	31,16	+3,39
Çok sayıda seçeneği var	120	37,85	91	32,96	-4,89

Anketin 10. sorusunu “Sizce Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği dışında, başka seçeneği var mı?” oluşturmuştur. Tablo 10’a göre; katılımcıların büyük çoğunluğu, Türkiye’nin AB dışında başka seçeneklerinin de olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 11 Türkiye’nin AB Dışında Seçenekleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Müslüman devletlerden oluşan birlik	65	26,00	67	30,73	+4,73
Orta Asya Türk devletlerinden oluşan birlik	126	50,40	110	50,46	+0,06
Rusya ve Çin gibi devletler Asya Birliği	35	14,00	29	13,30	-0,70
Orta Doğu devletleriyle birlik	15	6,00	9	4,13	-1,87
Balkan Devletleriyle Birlik	7	2,80	2	0,92	-1,88
Diğer	2	0,80	1	0,46	-0,34

“Sizce Türkiye’nin diğer seçenekleri nelerdir?(10. SORUYA YANITINIZ OLUMSUZ İSE CEVAPLAMAYINIZ.)” şeklinde yöneltilen soruya verilen yanıtlar tablo 11’de tasnif edilmiştir. Tablo 11’de Türkiye’nin başka seçenekleri olduğunu düşünen katılımcıların 2014’te 250 kişisi ve 2015’te 218 kişisi bu soruya yanıt vermiştir. Bu bilgiler ışığında, alternatif olarak en büyük yüzdeyle Orta Asya Türk Devletleri’yle kurulabilecek birliğin ağır bastığı görülmektedir.

Tablo 12. AB ile İlgili Basın – Medya Takip Düzeyleri

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Hiç takip etmiyorum	65	20,50	64	23,19	+2,69
Takip etmiyorum	93	29,34	91	32,97	+3,63
Zaman zaman takip ediyorum	102	32,18	88	31,88	-0,30
Karşıma çıkarsa okuyorum	48	15,14	28	10,15	-4,99
Her zaman takip ediyorum	9	2,84	5	1,81	-1,03

UMYO öğrencilerine “Basın ve medya organlarından AB ile ilgili haberleri takip ediyor musunuz? sorusu sorulmuştur. Tablo 12’ye göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun AB haberlerine ilgisinin azaldığı görülmektedir.

Tablo 13. Türkiye, AB’ye Girerse, Kültürel Yozlaşma İhtimali

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Katılmıyorum	12	3,79	10	3,62	-0,17
Kısmen Katılmıyorum	18	5,68	12	4,35	-1,33
Kararsızım	30	9,46	28	10,15	+0,69
Katılıyorum	85	26,81	78	28,26	+1,45
Tamamen Katılıyorum	172	54,26	148	53,62	-0,64

Katılımcılara “Türkiye, AB’ye girerse, kültürel yozlaşma olabileceğini düşünüyorum.” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya göre tablo 13’düzenlenmiştir. katılımcıların büyük çoğunluğunun, Türkiye’nin AB’ye girmesinin kültürel yozlaşmaya sebep olacağını düşündüğü görülmektedir.

Tablo 14. Avrupa ve Avrupa Birliği Kavramları

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Tamamen ayrı kavramlar	18	5,68	15	5,43	-0,25
Kısmen ayrı kavramlar	29	9,15	13	4,71	-4,44
Kararsızım	126	39,75	107	38,77	-0,98
Kısmen aynı kavramlar	68	21,45	67	24,28	+2,83
Tamamen aynı kavramlar	76	23,97	74	26,81	+2,84

“Avrupa ve Avrupa Birliği aynı kavramlardır “ sorusuna verilen yanıtları tablo 14’te gösterilmiştir. Verilere göre; katılımcıların büyük çoğunluğu Avrupa ile AB kavramlarının tanımlanmasında karasız kaldığı görülmektedir.

Tablo 15. Türkiye Algısı

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Türk Cumhuriyetleri’nden Biridir	77	24,29	64	23,19	-1,10
Avrupa Ülkesidir	54	17,04	44	15,94	-1,10
Orta Doğu Ülkesidir	15	4,73	12	4,35	-0,38
İslam Ülkesidir	81	25,55	82	29,71	+4,16
Akdeniz Ülkesidir	1	0,32	0	0	-0,32
Karadeniz Ülkesidir	2	0,63	1	0,36	-0,27
Balkan Ülkesidir	22	6,94	11	3,99	-2,95
Tümü	65	20,50	62	22,46	+1,96

“Sizce Türkiye, öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisidir?” sorusu çalışmanın anlamlandırılabilmesi açısından önemlidir. Tablo 15’e göre; 2014 yılındaki katılımcıların %25,55’i Türkiye’yi bir “İslam ülkesi”, %24,29’u ise “Türk Cumhuriyetleri’nden biri” olarak görmektedir. 2015 yılındaki katılımcılar da ise %29,71’i Türkiye’yi bir “İslam ülkesi”, %23,19’u ise “Türk Cumhuriyetleri’nden biri” olarak görmektedir.

Tablo 16. AB Ülkelerinde Çalışma Arzusu

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Hiç istemezdim	17	5,36	13	4,71	-0,65
İstemezdim	15	4,73	11	3,99	-0,74
Kararsızım	25	7,89	22	7,97	+0,08
İsterdim	102	32,18	98	35,50	+3,32
Çok isterdim	158	49,84	132	47,83	-2,01

“AB ülkelerinde çalışmak ister miydiniz?” sorusuna verilen yanıtlar tablo 16’da gösterilmiştir. Tablo 16 ya göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun AB ülkelerinde çalışmak istediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 17 . AB Ülkelerini Turistik Olarak Ziyaret İsteği

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Hiç istemezdim	3	0,95	3	1,09	+0,14
İstemezdim	5	1,58	4	1,45	-0,13
Kararsızım	12	3,78	8	2,90	-0,88
İsterdim	99	31,23	85	30,79	-0,44
Çok isterdim	198	62,46	176	63,77	+1,31

Çalışmanın 17. sorusunu: “AB Ülkelerini turist olarak ziyaret etmek ister miydiniz?” oluşturmaktadır. Tablo 17’ye göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun yaklaşık her iki yılda %93’ü AB ülkelerine turist olarak gitmek istediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 18. UMYO Öğrencilerinin AB Gençlik Programları Hakkında Bilgi Düzeyi

	2014	Yüzde oranı (%)	2015	Yüzde oranı (%)	Değişim Oranı (%)
Hiç bilgin yok	189	59,62	165	59,78	+0,16
Pek bilgin yok	77	24,29	51	18,48	-5,81
Kulaktan dolma bilgin var	32	10,09	38	13,77	+3,68
Hemen hemen bilgi sahibiyim	12	3,79	14	5,07	+1,28
Tamamen bilgi sahibiyim	7	2,21	8	2,90	0,69

Araştırmanın son sorusunu “AB Gençlik Programları Hakkında Bilginiz Var mı? sorusu oluşturmuştur. Tablo 18’deki verilere göre; katılımcıların büyük çoğunluğunun AB Gençlik Programları hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

Sonuç

Türkiye’nin AB’ye üyelik için başvurması üzerinden neredeyse tam 56 yıl geçmiştir. Neredeyse bu konu Türkiye’nin 56 yıldır sürekli gündemindedir, yine bakıldığından bu süre bir rekordur. Başka hiçbir devlet bir uluslararası örgüte üye olmak için bu kadar uzun süre beklememiştir. Sadece bu özelliği ile incelendiğinde Türkiye - AB münasebetlerinin diğer aday ülkelerle AB ilişkilerinden ne kadar farklı olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu sürecin uzaması Türk kamuoyunda Türkiye’nin AB üyeliğini destekleyen kişilerin AB’ye olan algının değişmesine yol açmaktadır. Tabii, bu algının sadece üyelik sürecinin uzaması bir etkidir, lakin bunu tek nedene bağlamakta bilimsel etiğe de çalışmanın özüne de aykırı olacaktır. Bu algının değişmesi birçok nedene bağlamak doğru olacaktır. Bunlara iç-dış siyaset konjonktürleri ve diğer değişenleri de eklemekte şarttır.

Bu çalışma yıllar ve denek grupları arasında karşılaştırmalı olarak UMYO öğrencilerinin AB üyeliği süreci, AB’nin geleceği, beklentileri ve çözüm önerilerine ait fikirlerini ortaya koymuştur. Bu karşılaştırmalı analize bakıldığında UMYO öğrencilerinin AB’ye olan inancı ve desteği azalmış görünmektedir. Bir diğer sonuç ise Türkiye’nin AB’ye karşı mutlak seçenekler geliştirmesi üzerine olmuştur.

Kaynakça

- Alkan, N. (2008). AT ile İlişkiler. Editör H. Çakmak, *Türk Dış Politikası 1919-2008*. (pp. 766-771). Ankara: Platin Yayınları.
- Armaoğlu, F. (2010). 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Davutoğlu, A. (2014). Stratejik Derinlik. İstanbul: Küre Yayınları.
- Erhan, Ç., ve Arat, T. (2012). AT’yle İlişkiler. Editör B. Oran, *Türk Dış Politikası Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, Cilt I:1919-1980. (pp. 808-853). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erhan, Ç., ve Arat, T. (2009). Avrupa Topluluklarıyla İlişkiler. Editör B. Oran, *Türk Dış Politikası Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*, Cilt II:1980-2001. (pp. 83-123). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Karakuzu, T. ve Aktoprak, S. ve Asma, A., (2014). Meslek Yüksekokullarında Avrupa Birliği Algısı: Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu Örneği. Editör G. Ocak, II. Ulusal Sinanpaşa MYO Kongresi, (pp.95-96). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Karpat, K. (2012). *Türk Dış Politikası Tarihi*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Özer, A. (2009).Avrupa Birliğine Tam Üyeliğin Eşiğinde Türkiye. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 16 (1), 89-105.
- Özer, A. (2007). Temel Belgeler Eşiğinde Türkiye –Avrupa Birliği İlişkileri. *Sayıştay Dergisi*,66 (67), 67-98.
- Sander, O. (2008). *Siyasi Tarih 1918-1994*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Sönmezoğlu, F. (2006). II. Dünya Savaşı’ndan Günümüze Türk Dış Politikası. İstanbul: Der Yayınları.
- Taşdemir, H. (2008). Türkiye –Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) İlişkileri. Editör H. Çakmak, *Türk Dış Politikası 1919-2008* (pp. 538-540). Ankara: Platin Yayınları.
- Turan, S. (1998). Türkiye Avrupa Birliği İlişkileri ya da Bitmeyen Senfoni. *Balkan Araştırmaları*, 1(1), 298-311.
- Turan, S. (2003). Yunanistan ve Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne Giriş Süreçleri Üzerine Bir İnceleme. Editör S. Turan, *Keşan Sempozyumu*, (pp.335-351). Keşan: Keşan Belediyesi Yayınları.
- Uçarol, R. (2013). *Siyasi Tarih 1789-2012*. İstanbul: Der Yayınları.